AFFÂN BİN MÜSLİM

Tanınmış hadîs âlimlerinden. Künyesi Ebû Osman'dır. 134 (m. 751) târihinde doğup, 220 (m. 835) senesinde vefât etti. Basralıdır. Fakat, Bağdad'da yerleşti. Abdullah bin Bekir el-Müzenî, Esved bin Şeybân, Abdülvâris bin Sa'îd, Abdülvâhid bin Ziyâd ve daha başka bir çok âlimden (r.aleyhim) rivâyetlerde bulunmuştur. Kendisinden de, Ahmed bin Hanbel, Ubeydullah el-Kavârirî, Yahyâ bin Maîn, Ebû Heyseme, Halef bin Sâlim, Muhammed bin İsmail el-Buhârî gibi âlimler rivâyette bulunmuşlardır. Hadîs ilminde sika (güvenilir) bir Âlimdir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler, meşhûr ve çok kıymetli hadîs kitapları olan Kütüb-i sitte'de (Sahîh-i Buhârî, Sahîh-i Müslim, Sünen-i Ebî Dâvûd, Sünen-i Tirmizî, Sünen-i Nesâî, Sünen-i İbn-i Mâce) mevcûttur.

Ebû Müslim Sâlih bin Ahmed'in babası: "Affân bin Müslim, sika (güvenilir) ve Sünnet-i Seniyye'ye bağlı bir âlimdir." Hadîs-i şerîfleri rivâyet edenlerde ba'zı şartlar aranmaktadır. Bunlardan birisi, adâlettir. (Adâlet, râvinin müslüman, bülüğ çağına erişmiş, akıllı, günâh ve münasip olmayan hareketlerden uzak kalmasıdır.) Affân bin Müslim, bir râvinin âdil olup olmadığına çok dikkat ederdi. Bu yüzden ondan çok çekinirlerdi. Hattâ, eğer sen kimsenin âdil olup olmadığına karışmaz, şu râvi âdildir, bu râvi âdil değildir, diye söylemezsen sana onbin dinar vereceğiz dediler. O da, onlara; "Ben hak ne ise onu söylerim" dedi ve onların teklifini kabûl etmedi.

Yahyâ bin Main: "Affân bin Müslim, Behz ve Hibbân benim yanıma gidip gelirlerdi, içlerinde en dikkatlisi Affân bin Müslim idi. Onları bir husûsta denemiştim. Sadece Affân bin Müslim bunun farkına varmıştı."

Kâsım bin Ebî Sâlih: "Me'mûn, Ehl-i bid'at'den olan mu'tezile âlimlerinin te'sîrinde kalarak, "Kur'ân-ı kerîm mahlûktur" diye inanmıştı. Halbuki bu söz, Ehl-i sünnet i'tikâdına göre çok yanlıştı. Me'mûn, Affân bin Müslim hazretlerini denemek istedi. Kendisine haber gönderildi. Gelince "Kur'ân-ı kerîmin mahlûk" olduğunu söylemesi teklif edildi. O, bunu kabûl etmedi ve söylemedi. Bunun üzerine, her ay verilmekte olan beşyüz dirhemlik maaşının kesileceği bildirildi. O zaman Affân bin Müslim "Semâda ise, rızkınız ve va'd olunduğunuz Cennet vardır." (Zâriyât-22) meâlindeki âyet-i kerîmeyi okudu ve dönüp evine gitti. Evinin bu durumdan haberi olmuştu. Eve gelince, kendisine teklif edilen sözü söylemeyip maaşının kesilmesinden dolayı, çoluk çocuğu onu ayıpladılar. O, onlara karşı yalnız kalmıştı. Fakat, para için dînini feda etmemişti. Bir müddet sonra, kapı çalındı. Kapıyı açtı. Gelen zât Affân bin Müslim hazretlerine, "Ey Ebû Osman! Allahü teâlâ seni, dîninde böylece dâim ve sabit kılsın" deyip, içinde bin dirhem bulunan bir keseyi verdi ve kendisine bunun her ay verileceğini bildirdi.

Zehebî (radıyallahü anh) "O, şeyh-ül-islâm ve derin bir âlimdir" der. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerden ba'zısı:

Eshâb-ı kiramdan Câbir (radıyallahü anh) şöyle anlatır: Resûlullah efendimiz ile beraber Zâtü'r-Rıkâ denilen yere gelmiştik. Orada gölgeli bir ağaç vardı. Onu Resûlullaha bıraktık. Bu sırada, müşriklerden bir adam geldi. Resûlullahın (aleyhisselâm) kılıcı ağaçta asılı idi. Hemen kılıcı alıp, kınından çekti. Resûlullaha "Benden korkuyor musun?" dedi. Resûlullah (aleyhisselâm) "Hayır" buyurdular. "Şimdi seni benden kim koruyabilir?" deyince, Resûlullah efendimiz: "Beni senden Allahü teâlâ korur" cevâbını verdi. Bunu gören Resûlullahın (aleyhisselâm) Eshâbı (r.anhüm) hemen bu müşrikin etrâfını çevirdiler. Korkusundan o da kılıcı kınına koyup, ağaca astı..

Ebû Hüreyre (radıyallahü anh) şöyle rivâyet etti: Birisi Resûlullaha (aleyhisselâm) gelerek "Yâ Resûlallah! Bana bir amel göster de, onu yapınca Cennete gireyim" dedi. Resûlullah efendimiz:"Allahü teâlâya ibadet eder, O'na hiç bir şeyi ortak koşmazsın. Farz olan namazı dosdoğru kılarsın. Farz olan zekâtı verirsin. Ramazan orucunu da tutarsın" buyurdu. Bunun üzerine köylü: "Nefsim yed-i kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, asla bundan fazlasını yapmam. Bunlardan bir şeyi de eksik bırakmam" dedi. O zât, dönüp giderken, Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) "Cennetlik birisini görmek istiyen, bu zâta baksın" buyurdular.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A'lâm cild-4, sh. 238

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-7, sh. 230

3) Târîh-i Bağdâd cild-12, sh. 269

4) Mîzân-ül-i'tidâl cild-2, sh. 202